

maatschappijleer 2 CSE KB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 55 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Politiek en beleid

---

1 A

2 maximumscore 2

a = 4 (rentmeesterschap)

b = 3 (milieuvriendelijk en duurzaam produceren)

c = 2 (economische vrijheid)

d = 1 (centraal leiderschap)

e = 5 (verbeteren van de positie van de laagste inkomensgroepen)

indien vijf uitgangspunten juist 2

indien vier of drie uitgangspunten juist 1

indien minder dan drie uitgangspunten juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
3	maximumscore 2 (nummers) 1, 3, 5	
	indien drie nummers juist	2
	indien twee nummers juist	1
	indien minder dan twee nummers juist	0
4	B	
5	A	
6	maximumscore 1 de controlerende functie/het controleren van politici/de functie van waakhond van de democratie	
7	maximumscore 1 de Eerste Kamer	
8	A	
9	C	
10	B	
11	A	
12	C	
13	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Kenmerk: Een belangengroep oefent druk uit op de politieke besluitvorming / probeert de politieke besluitvorming te beïnvloeden 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Citaat uit tekst 9: "Woensdag zal de club in de Tweede Kamer (...) aandringen op oplossingen voor het probleem." (r. 5-7) 	1
14	D	
15	maximumscore 1 regeerakkoord	
16	A	

Vraag	Antwoord	Scores
17	B	
18	B	
19	maximumscore 1 de persvrijheid	
	Ook goed rekenen: de vrijheid van meningsuiting	
20	B	
21	maximumscore 1 door de leden van de Provinciale Staten	
22	B	
23	C	
24	C	

Criminaliteit en rechtsstaat

25	D	
26	C	
27	maximumscore 2 (nummers) 1, 3 en 4	
	indien drie nummers juist	2
	indien twee nummers juist	1
	indien minder dan twee nummers juist	0
28	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden (één van de volgende combinaties):	
	Het moet wel strafbaar worden, want een kenmerk van de rechtsstaat is dat de overheid de rechtsorde moet handhaven/moet zorgen voor veiligheid van haar burgers en vrouwen voelen zich door het naropen/uitschelden/seksueel intimideren/lastigvallen niet veilig meer op straat.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Het moet **wel** strafbaar worden, want een kenmerk van de rechtsstaat is rechtsbescherming van burgers en met het naroeppen/uitschelden/seksueel intimideren/lastigvallen worden vrouwen in hun rechten aangetast / wordt er inbreuk gemaakt op de privacy van vrouwen (de persoonlijke levenssfeer).

Het moet **niet** strafbaar worden, want een kenmerk van de rechtsstaat is dat burgers grondrechten hebben, zoals vrijheid van meningsuiting en zolang het bij woorden blijft/zolang je iemand niet discrimineert/ als je iemand niet lichamelijk aanraakt, is er sprake van vrije meningsuiting en dat moet zo blijven.

Het moet **niet** strafbaar worden, want een kenmerk van de rechtsstaat is rechtsbescherming van burgers en hiermee zou het recht op vrije meningsuiting van burgers teveel worden aangetast.

- voor een juist kenmerk 1
- voor een bijpassend argument 1

Opmerking bij niet strafbaar

Een antwoord met de strekking dat het strafbaar stellen in strijd is met artikel 1 van de grondwet/het anti-discriminatiebeginsel (kenmerk van de rechtsstaat), omdat alleen het naroeppen/uitschelden/seksueel intimideren van vrouwen, en niet van mannen, wordt voorgesteld, mag ook goed gerekend worden.

Opmerking

Voor de keuze wel of niet strafbaar mag geen scorepunt toegekend worden.

29 E

30 maximumscore 2

- Resocialisatie/heropvoeding, 1
- want (voorbeelden van juiste verklaringen) 1
  - door te werken bij een vrouwenorganisatie zal de dader andere/vrouwvriendelijker normen en waarden kunnen aanleren.
  - door te werken bij een vrouwenorganisatie zal de dader kunnen leren/inzien dat vrouwen het niet prettig vinden om nageroeppen te worden/seksuele opmerkingen te krijgen.

Ook goed rekenen:

- genoegdoening aan het slachtoffer met juiste verklaring
- afschrikking/preventie met juiste verklaring

Vraag	Antwoord	Scores
31	<p>maximumscore 1</p> <p>Een plaatsgebonden begrip, want uit de tekst blijkt dat homoseksuele handelingen in Marokko strafbaar zijn. In Nederland/(veel) andere landen is dat niet het geval.</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen als beide antwoordelementen (strafbaar in Marokko en niet strafbaar in Nederland/(veel) andere landen) worden genoemd.</i></p>	
32	C	
33	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onder preventief beleid, want uit tekst 20 blijkt (voorbeeld van een juist antwoord) dat de minister met de maatregel wil bereiken dat mensen het rode kruis niet meer negeren/minder negeren dan het geval was. (Hiermee wil de minister de veiligheid van de wegwerkers, hulpverleners en weginstructeurs vergroten/voorkomen dat er ongelukken gebeuren.) • Onder repressief beleid, want uit tekst 20 blijkt dat het negeren van een rood kruis boven de weg (sinds 1 januari 2015) strenger wordt bestraft; er wordt dus achteraf (strenger) strafrechtelijk opgetreden tegen de overtreders 	<p>1</p> <p>1</p>
34	D	
35	B	
36	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeelden van juiste antwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tabel 2 geeft geen volledig beeld, omdat niet iedereen aangifte doet van brom-, snor- of fietsendiefstal. – Tabel 2 geeft geen volledig beeld, omdat niet alle brom-, snor- of fietsendiefstallen ter kennis van de politie komen. 	
37	<p>maximumscore 1</p> <p>(nummer) 2</p>	
38	<p>maximumscore 1</p> <p>Eén van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vervolgen/voor de rechter brengen van het strafbare feit – een schikking/transactie aanbieden – een strafoplegging 	

Vraag	Antwoord	Scores
39	B	
40	B	
41	D	
42	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een sociaal probleem, omdat uit tekst 24 blijkt (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – dat veel/veertig procent van de mensen vinden dat er actie moet worden ondernomen om de situatie te veranderen. – dat veel mensen het afsteken van vuurwerk onwenselijk vinden. – dat de (immateriële) schade als gevolg van het afsteken van vuurwerk groot is, want veel/bijna zestig procent van de mensen is bang als er vuurwerk in hun buurt wordt afgestoken. • Een politiek probleem, omdat uit tekst 24 blijkt (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – dat veertig procent van de mensen vindt dat de overheid actie moet ondernemen (want 40 procent wil een verbod). – dat bijna zestig procent van de mensen bang is als er vuurwerk in hun buurt wordt afgestoken en de overheid heeft de taak om voor de veiligheid van de burgers te zorgen / de openbare orde te handhaven. 	<p>1</p> <p>1</p>
43	C	
44	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • (nummer) 1 • (nummer) 4 	<p>1</p> <p>1</p>
45	C	
46	B	

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 1 juni naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	naar: www.waldnet.nl van 24 april 2015
tekst 2	naar: www.nu.nl van 24 september 2014
tekst 3	naar: www.telegraaf.nl van 21 januari 2015
tekst 4	naar: www.utnieuws.nl van 11 november 2014
tekst 5	naar: www.utnieuws.nl van 11 november 2014
tekst 6	naar: www.nu.nl van 13 december 2014
tekst 7	www.sp.nl van 31 januari 2015
tekst 8	naar: www.nu.nl van 5 december 2014
afbeelding 1	Trouw van 7 maart 2015
tekst 9	naar: www.metronieuws.nl van 31 maart 2015
tekst 10	naar: www.volkskrant.nl van 3 april 2015
tekst 11	naar: www.rijksoverheid.nl van juli 2015
tekst 12	naar: www.europa-nu.nl
tabel 1	www.peil.nl
tekst 13	naar: www.volkskrant.nl van 24 april 2015
tekst 14	naar: d66.nl van 12 maart 2015
inleiding vr.23	twitter.com/VVD van 21 januari 2015 en twitter.com/groenlinks van 21 januari 2015
afbeelding 2	naar: www.dichtbij.nl van 16 februari 2014
tekst 15	naar: de Volkskrant van 30 december 2013
tekst 16	naar: www.elsevier.nl van 16 februari 2014
tekst 17	naar: www.parool.nl van 20 september 2014
tekst 18	naar: nos.nl van 18 november 2014
tekst 19	naar: www.ad.nl van 8 december 2014
tekst 20	naar: www.knmv.nl van 21 januari 2015
tekst 21	naar: De Telegraaf van 15 oktober 2014
tabel 2	naar: www.politie.nl
tekst 22	naar: www.nu.nl van 22 oktober 2014
tekst 23	naar: www.nrc.nl van 28 april 2015
tekst 24	naar: www.telegraaf.nl van 8 december 2014
tekst 25	naar: www.rijksoverheid.nl van 8 mei 2015